

La tribuna

Dinamitzar el Pirineu, avui (1)

Per poder accedir a millors serveis i equipaments s'abandonen els territoris allunyats de les ciutats

ANTONI
Poli Solé

Plantejar una reflexió sobre dinamització del Pirineu, implica recomanar explícitament que el Pirineu es troba afectat per una sèrie de problemes greus que el desvitalitzen i l'immobilitzen, buidant-lo poc a poc d'activitat humana permanent i estable.

Problemes com el despoblament a nivell comarcal i territorial. L'abandonament dels pobles o nuclis habitats a nivell local, una mobilitat restringida, la desaparició de les activitats econòmiques tradicionals i sobretot les centrades en l'aprofitament del territori i medi natural dins del sector primari com l'agricultura, la ramaderia i la silvicultura, la caça i la pesca, la manca d'infraestructures a tots els nivells (des de les vilesies fins a les de comunicació a Internet, passant per les energètiques), la pèrdua d'equipaments, la pèrdua d'espais d'oci i de lleure, la manca d'alternativa dels habitants i serveis, la manca d'investigacions en un territori enorme, la poca capacitat decisòria a nivell polític...

Però aquests problemes que se frenen en els territoris pirinenques, als dos costats de la serralada, no són específics o exclusius del Pirineu.

I tampoc ho són només dels territoris de muntanya. Aquests fenòmens estan present avui en dia en la majoria dels territoris d'Espanya, França, Alemanya o Polònia, per citar algunes dels estats més problemàtics i grans, a nivell del continent europeu.

Així, i des de fa ja una cinquantena d'anys, es va començar a produir el canvi de la població a l'interior de les grans ciutats o zones dites urbanes, amb un alt nivell d'urbanització i densitat de població, està en creixement continu i, sembla, que no tinc ni aturador, si la situació que es fa per corregir la situació no s'e

scament, clar i previsible, fa a un o diversos nivells geogràfic, polític, nacional, administratiu, econòmic, social, cultiu,

Les relacions internacionals entre punts o units i controlades, a nivell significatiu.

Hi pot exemplificar-se en la relació d'un poble d'un país d'altres entitats simples, com la casa, el poble, la comarca, la regió i l'estat, a nivells administratius i geopolítics.

La realitat però era més complexa i es sovint posava altes nivells, ja esmentats, que generalment eren de relacions interferents o no, generant noves entitats, totes elles però identificables amb noms llisos i clars que no sempre eren els mateixos.

El model territorial globalitzador ha suposat un tremenda transformació del model territorial colonitzador pel fet, no només de que ha fet la terra més productiva, sinó que ha fet que la terra siga més productiva, una societat encara major a la que arribava el model colonitzador, si no que l'ha situat només en aquest nivell.

Les unitats d'acumulació territorial que han quedat són cada vegada més petites i ja no són suficients per a la seva dinamització, control i ordenació, i han viscut substituïdes per unes relacions nevades d'accés i dominació.

Es tracta d'unes relacions que han perdut la seva funció i que ja no posen pel territori, sinó que el dejeusen, evidentment permanentment i amb una logística interna pròpia que podrien dir autàrpica, i només en relació d'ascendència o dependència amb d'altres de menor o major, en funció de la seva escala territorial i d'abastar els límits de l'estat o imperi.

Quan es va arribar la primera dimensió dins del nostre sistema europeu, que regeix i justifica qualsevol interacció amb els territoris. **Arquitecte**

conscients de quina és realment la qüestió de fons.

Així, per a poder accedir a millors serveis i equipaments, i a un major nombre d'oportunitats de treball i de vida, els habitants dels territoris allunyats de les ciutats, ja sigui camp o muntanya, en definitiva els pobles rurals.

Però que no són rutes sindic, i només, les més allunyades dels centres dinàmics i pols o centres en la seva economia de mercat global actual.

I augmenten les conurbacions urbanes i les dites àrees metropolitanes.

Aquesta no és l'aparençà jurídica dels pobles rurals.

Però aquesta tendència, que s'ha accentuat amb l'acceleració en què es viu dans la societat de consum, de la qual formem part, no ha estat provinent de la nostra voluntat, sinó d'alguns més baixos als pobles que no pas a les ciutats i, pel principi dels

S'ha donat i es dona un efecte intangible de crida continu, des de les grans conurbacions urbanes, cap a tot el seu entorn i més enllà

vases comunicants i de cerca de l'equilibri, aquests s'anielen, no.

«Ha donat i es dona un efecte intangible de crida continua, des de les grans conurbacions urbanes, cap a tot el seu entorn i més enllà, que convergeix a la concentració dels recursos humans i econòmics de tot tipus, amb l'exclusió de l'eficiència, la productivitat i s'adverteix la competència entre els altres, entre els que s'adrezen o superen a ell, en un marc més dominant del sistema d'economia de lluita mercat, que en podem dir és el del model modern de globus.

Model territorial globalitzador que està escombrant el model territorial colonitzador, dominant final

a final del segle XX i que s'havia impulsat des dels imperis més anteriors als models colonials, als que estan en competència del segle XX.

El model territorial colonitzador ha consistit bàsicament i de manera molt simplificada i de garantir tot el territori per núclis o colònies, o àrees productives, extractives i transformadores, i en el seu interior i en la seva extensió i amb una logística interna pròpia que podrien dir autàrpica, i només en relació d'ascendència o dependència amb d'altres de menor o major, en funció de la seva escala territorial i d'abastar els límits de l'estat o imperi.

El sistema s'equilibrava necessàriament a partir del seu tancament

Opinió

La tribuna

Dinamitzar el Pirineu, avui (i 2)

La via de futur per als territoris en fallida pasa per generar noves àrees territorials amb més massa

ANTONI
Pol i Solé

Desar que la lògica del mercat està guiatada per l'optimització del profit, en el menor temps possible dins d'un creixement contínuo, i no cerca ni l'estabilitat ni l'equilibri del territori, si no el seu contrari, per què per principi el mercat prenent l'exploata la competitivitat i per tant la instabilitat i el desequilibri per tal d'incrementar els guanys. No es territori sense res una polèmica tan intensa com la que han desenvolupat, ja que queden al marge de l'interès del mercat com a tals (no-més tenen un interès parcial en funció del seu recorregut i la seva possible extracció) i per tant el seu equilibri pot provocar el nou sistema general.

Hi tampon poc provenent de la lògica anterior, que els feia posicionar en un àmbit de complementaritat determinada d'una escala territorial adreçada.

L'interès d'aquest territori o allò, poc, que sigui aprofitable és aquell del territori més potent, ja sigui a nivell de recursos humans o econòmics, que pot ser una gran qualitat a qualsevol part o altre territori del món sense cap luxe territorial. Desarticulació que també es produeix en els territoris de les potents àrees metropolitanes i entorn de les mateixes, que s'ha convertit en un suicidi deixa de recursos, sindrom d'inrevés, per interès oportunitat accentuat i abocament dels recursos acceleradament i sense cap planificació ni sostenibilitat social. I en el contraire, però, aquell que té potències i el seu potencial econòmic per competir, quantitativament i qualitativament, amb els seus homòlegs mundials.

Però la impossibilitat d'obstar l'equilibri necessari a partir del sistema general antic, incapaz de poderlo procurar, ni tampoc a partir del nou sistema per la seva con-

tant volatilitat i espolt del territori més distants en favor dels més propers, que no envia via. La de generar, dins del territori que es vol dinamitzar, unes noves condicions d'equilibri a partir de la crisi d'un altre àmbit comú de relació, capaç d'ajustar-se a l'interès del mercat i la liberalització nova i pròpia i, exterritorialment, procurar una capacitat d'atenuació del canvi i neutralització de la vulnerabilitat derivada del seu general quan el seu capítol de dinamització, que el seu de la disponibilitat permanent.

Per tant, la via de futur per als territoris en fallida i que han perdut i perdes dinamisme continuament, passa per dinamitzar el seu territori i amb més massa (territorial, demogràfica i econòmica) una vocació econòmica capaç de generar noves relacions competitives en el nou sistema, imperant de model territorial global.

Per això, a que aquestes puguen ser viabilment han de funcionar en unes condicions mínimes d'equilibri per tal de que siguin establetes, durables i resistents a les incerteses i variacions, es que es pugui garantir la seva permanència. Així i només així, amb l'assoliment de nous equilibris territorials, s'assefarà la dinamització dels territoris, petit o grans, en crisi o senyalització. Dinamització econòmica i ambiental, que permetrà l'equilibri i el seu aprofitament equilibrat del territori però atenent a les noves regles del sistema atròpic dominant. Perquè els territoris només es dinamitzen quan les seves tensions o diferències es de平和, que puguen ser generades i acceptades, que no capten ni generen tensió, es troben en un marc territorial en equilibri i es a dir que tenen les diferents accions i intencions compensades.

Sense equilibri, en les diferents àrees, en tems, que sostinen un territori, no es pot produir una dinamització sostenible i per tant durable en el temps. Garantir l'equilibri i, sí, dinamitzar l'entorn del territori, en el seu conjunt, que pugui existir en els diversos punts que han de constituir els motors per al seu desenvolupament i els factors d'equilibri indispensables o pactes bàsics en els quals es sustindrà el funcionament del ter-

dor i que ja només es pot assolir a través del seu equilibri, o ordenació territorial, procurada des d'una lògica interna específicament territorial, ja que per a l'aprofitament del territori no són necessaris els models dominants globalitzadors, no li és necessari aquest equilibri ja que la rapidesa i la productivitat que exigeix no li permeten aquests col·lateralistes.

I també li interessava, a més, que el territori pogués en algun moment i per tal de poder exercir-se amb més avantatge els recursos que li convenien. La rapidesa o acceleració de l'economia actual s'ha fet representativa en els sectors estratègics, les finances i l'informació, que han de ser els que majoritària i econòmicament una vocation que la política no pugui seguir a l'economia. Per tant, reestructurar o ajustar o esperar que les unitats territorials actuales puguin fer front a aquestes pressions i a la seva transformació als maters que no és possible ni viable, per irreal: uns i altres temps són per principis difereents i mai es podràn conjuntar. Només a nivell econòmic es poden ajustar les necessitats d'una economia a la de l'estratègia. I per tant, a nivell polític, només es poden de la Unió Europea ha començat a reconèixer.

Qualsevol acció, per quita que sigui, que vulgui dinamitzar el Pirineu, avrà de fer-ho en el seu territori i per tal de fer-ho a dos requeriments clars. Primer, ser efectiva a nivell interior del territori en la qual es produeix, aportant quelcom que falti, o reparant un punt que ha quedat malament, o que ha d'ajudar a recuperar (ordenar), si la curta o a la llarga, l'equilibri (ordenació) del territori i per tant a la llarga la seva sostenibilitat. Segon, donar resposta al seu aprofitament i a la seva dinamització, que pugui provenir de l'exterior, concretament de qualquier de les àrees dominants que el territori té i per sobre de ell i tota de les quals es troba en relació dependent econòmicament. Anqueixote

Avui l'eficiència d'un territori i el seu aprofitament s'ha desvinculat del seu poblament i de la seva ordenació territorial i urbanística

Quatre variables són importants en la determinació d'aquestes noves àrees territorials, que són de rebotes i d'equilibri: els àmbits obsolets i que han perdut el seu sentit i han quedat des-oblidades en el nou sistema globalitzador: l'excessió territorial i optima, els recursos humans i naturals necessaris en cada àrea; els dinamizadors que han de constituir els motors per al seu desenvolupament i els factors d'equilibri indispensables o pactes bàsics en els quals es

sostindrà el funcionament del territori i que seran garants de la seva sostenibilitat.

En així l'eficiència d'un territori venia donada pel seu aprofitament i d'quí d'afu en surgió un determinat poblament que per a ser sostenible cercava una determinada ordenació i urbanisme. I en així l'eficiència d'un territori i el seu aprofitament s'ha desvinculat del seu poblament i de la seva ordenació territorial i urbanística.

La sostenibilitat d'un territori,

CLIMENT MIRÓ

De Montanui a Cabó

El passat dissabte una colla de gent ens van aplegar a l'Ajuntament del municipi de Montanui (Alt Pirineu), situat al fons de la vall, a tocar del límit autonòmic marcat per la Noguera Ribagorçana, per assistir i participar en les divuitenes Trobades Culturals Pirinenques, que organitzen una colla d'entitats culturals de la nostra serralada sota la iniciativa i cura de la imparable Societat Andorrana de Ciències, que aquesta setmana que passen ja ha organitzat els catorzeus Debata de Recerca.

Sota el tema *Accions disminuidores al Pirineu*, s'han presentat un total de 19 interessants ponències que a la futura publicació seran ampliades amb una colla de no presents. La qual s'ha endut l'atenció dels militjans per la seva novetat i primitiva és la presentada per Jesús Alturo, catedràtic de Fisiologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, i per la investigadora doctora (i molt aviat doctor) Tània Alaux.

Com bé sabem, Alturo i Alax han posat nom a l'autor dels fins aranòdins text dels Greuges de Guitard Isarn, senyor de Caboet, considerat el text més antic escrit en català, tot un memorial de caràcter purament feudal que vaig tenir la sort de poder escoltar fa una colla d'anyss a l'església de Santa Maria de Cabó, llegit per habitants d'aquella vall, patrícia de molts homes de país, sobretot de religiosos, d'entre els quals destaquem en el camp de la recerca històrica i la paleografia el pare Cebrià Baraut.

Alturo i Alaix han dut a ter-

me un estudi comparatiu del redactat de certes documents, fixant-se en l'estil de la llitra, la seva forma i sobretot el contingut de les abbreviacions, fins a identificar-ne l'autor, el sotadesí Ramon de Cabó, i fixar-ne la data, cap al 1165. El més interessant de tot això, és que l'esmentat Ramon es tractava d'una persona molt culta, atès el seu alt nivell de redacció i de dominació del latí, comprovat en els documents.

Segons els dos investigadors, Ramon de Cabó és un clergue culte que s'ha de contextualitzar en un ambient d'alta cultura, possiblement vinculat a una institució com la catedral d'Urgell, i recordem-ho, en una època en què el bisbe Sant Ot encapçalava el bisbat.

El bisbe Ot era fill dels comtes de Pallars (*l'altíssim*) Artau II i Lluïcia de la Marca, la qual surt en les pintures de Sant Feliu del Burgal, una reproducció de les quals podem admirar *in situ*, totalment contextualitzades. Ot, com a bisbe, era el 1095 al concili de Clermont quan el sant pare Urbà II va promoure la primera croada. Patrocí del Señ d'Urgell, Sant Ot donava nom a una de les dues parròquies històriques de la capital del bisbat, l'altra era la de Sant Miquel. Les seves relíquies es veneraven a l'altar parroquial situat a la catedral fins a l'any 1936, quan fou incendiad per incontrolats. Quant a incultura, el seu penit fou adquirit a principis del segle XX i avui es conserva al Museu del Disseny de Barcelona.

17/10/2021

PALÉOGRAFIA

Es va escriure el 1105, l'autor va ser Ramon de Cabó... i no són les 'Homilies d'Organyà

Identificat el text literari més antic en català

ERNEST ALÓS
Barcelona

El primer document escrit en català, conservat i datat, no són les *Homil·les d'Organyà* com van aprendre generacions d'estudiants. No, aqueix honor correspon a una esbroncada enviada per un senyor feu del, Guitard Isarn, a un vassall disvol, Guillem Arnal, que no estava al corrent de pagament, no li feia cap cas fins i tot faltava al respecte en públic a la dona del seu senyor: el *Memorial de greuges de Guitard Isarn, senyor de Cobert*, datat el 1105 pels medievalistes de la Universitat Autònoma de Barcelona Jesús Alturo i Tània Alabí. I el text té un autor identificat, que segons Alturo passava a convertir-se en el «primer escriptor català, el patriarca de les lletres catalanes». El subdiacon Ramon, de Cabó, al costat d'Organyà. La hipòtesi d'Alturo (catedràtic de Paleografia, Codicologia i Diplomatika) i Alabí

(doctoranda) forma part d'una investigació en què s'han proposat noves datacions per als textos fundacionals del català escrit, que, al passar a ser més tardans, deixarien com el més precoç, aquest pergamí de 10x52 centímetres.

La identitat del religiós, segons Alabí, reafirma la idea que els que escriuen en català en aquell moment ja eren persones cultes, i no les que no tenien prou domini del llatí (tot i que aquest sí que seria el cas dels qui havien de rebre aquests textos). Altura i Alabí assenyalen com a autor un professional de l'escriptura que han pogut identificar com el subdiaca Ramon, un clergue de Cabó, al costat d'Organya, al servei dels senyors de Caboeta i daten el text del 1105, «una data que fins ara no havia sigut fermament constatada». El text va ser trobat per Joaquim Miret i Sans el 1905 a l'antiga col·legiata d'Organya (Urgell) juntament amb 500 pergamins més, entre els quals les *Hormilles*. ■

Hoch zuviele derjenigen, die über den damaligen Zustand des Reichs nachrichten, sind es, die sich auf die Zeit vor dem großen Kriege beschränken, obwohl sie darüber hinaus einiges geschrieben haben. Sie schweigen darüber, daß die alte Rechtsordnung, welche die Verhältnisse zwischen den einzelnen Städten und den anderen Städten und den Landen bestimmt, in einer sehr ungünstigen Weise auf die Städte und auf die anderen Städte und Lande einwirkt. Sie schweigen darüber, daß die alte Rechtsordnung, welche die Verhältnisse zwischen den einzelnen Städten und den anderen Städten und den Landen bestimmt, in einer sehr ungünstigen Weise auf die Städte und auf die anderen Städte und Lande einwirkt. Sie schweigen darüber, daß die alte Rechtsordnung, welche die Verhältnisse zwischen den einzelnen Städten und den anderen Städten und den Landen bestimmt, in einer sehr ungünstigen Weise auf die Städte und auf die anderen Städte und Lande einwirkt.

El text en català del 1105, atribuït a Ramon de Cabó

La 18a edició de les Trobades Culturals Pirinenques es farà a Montanui

PER MÀXIMEL / EL 05/09/2021 13:00 / J. A. PRINIU

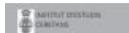
Trobades Culturals Pirinenques, Foto: Ardiq

La 18a edició de les **Trobades Culturals Pirinenques** sota el títol **Accions dinamitzadores al Pirineu** es durà a terme enquest el dissabte 16 d'octubre a Montanui (Ribagorça). En la jornada, coordinada per la Societat Andorrana de Ciències, hi serà present l'Institut d'Estudis Comarcals de l'Alt Urgell (IECAU).

Els organitzadors han fet una crida per a presentar-hi propostes de comunicació. Les persones interessades han de fer arribar el títol i els autors al correu de l'Institut d'Estudis Comarcals de l'Alt Urgell (pecatge@iecau.cat) o directament al de la Societat Andorrana de Ciències (pac@andorra.ad).

La temàtica és molt àmplia per encabir-hi tota mena d'iniciatives del territori pirinenç, i s'ofereix la possibilitat de fer **leponsònies de forma presencial o únicament per escrit**. Com és habitual, els textos seran recopilats i publicats posteriorment en **un llibre** que es presentarà durant la següent edició de les trobades, la tardor de l'any vinent.

L'organització de la trobada anual va a càrrec de l'Institut d'Estudis Ribagorçans, Amics de Besalú i el seu Comtat, l'Associació per a la Protecció del Patrimoni i de la Memòria Collectiva de la vall de Querol, el Casal del Conflent, el Centre Cultural Català del Ripollès, el Centre d'Estudis Ceretans, el Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès, l'Escomuseu de les Valls d'Aneu, el Grup de Recerca de Cerdanya, l'Institut d'Estudis Ceretans, l'Institut d'Estudis Comarcals de l'Alt Urgell i la Societat Andorrana de Ciències.

18es TROBADES CULTURALS PIRINENQUES
ACCIÓNS DINAMITZADORES AL PIRINEU

26 setembre 2021 a Montanui (Ribagorça)

18es Trobades Culturals Pirinenques

www.ieceretans.org

Les 18es Trobades Culturals Pirinenques a Montanui 05/09/2021

Es presenta el cartell de les 18es Trobades Culturals Pirinenques.

Enquest, coordinades per la Societat Andorrana de Ciències, les Trobades es portaran a terme el dissabte 16 d'octubre de 2021 a l'Ajuntament de Montanui (Ribagorça), situat a la Ribagorça.

Accés: per Carrer de la Plaça de l'Església, en conjunt amb els participants en l'acte d'obertura i d'altres festivitats. Accés en Carrer de l'Església, anterior a la porta d'ingrés, indicada per la Plaça de l'Església i els Monuments. Col·lectiu de la vall de Querol, Cerdanya, Centre Cultural Català del Ripollès, Centre d'Estudis Ceretans i Institut d'Estudis Comarcals de l'Alt Urgell (IECAU).

Aquesta trobada inclou moltes activitats dedicades a les **accions dinamitzadores al Pirineu**.

Preparant-se començarem sobre el programa de les Trobades.

08/9/2021

Subscriu-te al newsletter

Cerca

26/6/2021

Secretaria: 0 - Jun 26 - 0 hores, de lectures

18es Trobades Culturals Pirinenques

18es TROBADES CULTURALS PIRINENQUES

ACCIÓNS DINAMITZADORES AL PIRINEU

Dissabte 16 d'octubre 2021 a Montanui (Ribagorça)

a l'Ajuntament de Montanui, plaça de l'Ajuntament s/n 22467 Municipi de Montanui

Organització:
Centre d'Estudis Ribagorçans (CERIB), Amic de Besalú i el seu Comtat, la Protecció del Patrimoni i de la Memòria Col·lectiva de la vall de Querol (APPMC), Centre d'Estudis Ceretans (CEC), Centre Cultural Català del Ripollès (CCCR), Escomuseu de les Valls d'Aneu (EVA), Grup de Recerca de Cerdanya (GRC), Institut d'Estudis Comarcals de l'Alt Urgell (IECAU), Institut d'Estudis Ceretans (IEC), Societat Andorrana de Ciències (SAC)

SOCIEDAD

Montanui acoge las XVIII Trobades Culturals Pirinenques

El Centro de Estudios Ribagorzanos es el anfitrión de este encuentro que coordina la Sociedad Andorrana de Ciencias

MARIAN GONZALEZ | Miércoles, 13 Octubre 2021, 12:30

La Sociedad Andorrana de Ciencias coordina los Encuentros Culturales Pirinenques junto a más de 10 centros de estudios locales y comarcas de los Pirineos. En esta edición el centro anfitrión, de la jornada que se celebrará el sábado 16 de octubre, es el Centro de Estudios Ribagorzanos (CERIB). El encuentro, que va a tener como escenario Montanui, cuenta con el patrocinio de los Ayuntamientos de Montanui y Bonansa, la Comarca de La Ribagorza, el Instituto de Estudios Altarargoneses de la Diputación Provincial de Huesca, Institut Ramon Muntaner, Govern d'Andorra o Diputación de Girona, entre otros.

La inauguración será el sábado a las 9 en el salón de plenos del Ayuntamiento de Montanui y correrá a cargo de la alcaldesa Esther Cereza, el secretario general del CERIB, Carles Barrull y Angels Mach, presidenta de la Sociedad Andorrana de Ciencias.

En la sesión matinal, que finalizará a las 13h, se sucederán diferentes conferencias sobre gastronomía, patrimonio cultural o plataformas ciudadanas. Se presentará la asociación Som Castanosa y también el libro 'Aliances territoriales Pirinenques: 17es Trobades Culturals Pirinenques' celebradas en Andorra la Vella el 28 de noviembre de 2020.

Las conferencias continuarán en el programa de la tarde hasta finalizar con el debate final y las conclusiones donde se hablará, entre otras cuestiones, de los juegos olímpicos de invierno como potencial dinamizador del Pirineo o el turismo sostenible en zonas de montaña.

Durante estas jornadas, se presentarán los tres números de la revista Ripacuris el anuario del CERIB.

ESTUDIS PIRINENSIS

Montanui acull aquest dissabte les 18es Trobades Culturals Pirinenques

La divulgació edició estàndard dedicada a les accions dinamitzadores al Pirineu i s'hi presentaran un total de trenta una comunicacions dedicades a diferents temàtiques

• Montanui, a la inversa de la Ribagorza expresa

<https://www.facebook.com/sharer.php?>
u=https://www.montanui.cat/montanui/trobades-cultural-pirinenques-18es-trobades-culturals-pirinenques-acull-aquest-dissabte-hoy-18es-trobades-culturals-pirinenques-acull-18es-trobades-pirinenques-16-octubre-2021-montanui.html&t=163488713.html'

PIR 18ES TROBADES 16-OCTUBRE-2021

Enguany les 18es Trobades Pirinenques es celebren el dissabte 16 d'octubre a la sala de plens de l'Ajuntament de Montanui (Plaça de l'Ajuntament s/n), a la Ribagorça.

En aquesta ocasió, el Centre d'Estudis Ribagorçans acollirà les trobades que, vegada més, està coordinada per la Societat Andorrana de Ciències.

La divulgació edició estàndard dedicada a les accions dinamitzadores al Pirineu. En aquest context, s'hi presentaran un total de trenta una comunicacions dedicades a diferents temàtiques, totes elles fent referència a les accions dinamitzadores, com ara les eines i els projectes de dinamització transfronterera.

La divulgació edició a distància (Esther Cereza i Quintana, alcaldessa del Ajuntament de Montanui i consellera de la Comarca de la Ribagorça, la presentació de les Trobades anirà a càrrec de Carles Barrull Perma, secretari general del Centre d'Estudis Ribagorçans, Angels Mach, presidenta de la Societat Andorrana de Ciències.

Durant la jornada, la directora de l'Institut Ramon Muntaner, M. Carme Jiménez, serà l'encarregada de presentar el llibre 'Aliances territorials pirinenques: 17es Trobades Culturals Pirinenques', realitzades a Andorra la Vella, al Principat d'Andorra, el 28 de novembre de 2020.

L'organització de les Trobades està conformada per la Societat Andorrana de Ciències, Centre d'Estudis Ribagorçans, Àmbit de Recerca de Berguedà, Amics de Besalú) i el seu Comitè, Associació per a la Protecció de Patrimoni i de la Memòria Collectiva de la vall de Queral, Casal de Convent, Centre Cultural Català del Vallesejo, Centre d'Estudis Aranesis, Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès, Escombray Valls d'Àneu, Grup de Recerca de Cerdanya, Institut d'Estudis Cerdans i Institut d'Estudis Cerdans del Tarragonès.

PROGRAMA

PROGRAMA MATI (de les 9:00 a les 13:00 hores)

Benvinguda Esther Cereza i Quintana, alcaldessa del Ajuntament de Montanui i consellera de la Comarca de la Ribagorça.

Presentació Carles Barrull i Perma, secretari general del CERIB
Angels Mach, presidenta de la Societat Andorrana de Ciències

La gastronomia com a dinamitzador turístic dels espais de muntanya: el cas de la terra de la Vall de Boí

Camerino, Esther Noguer i Junca, doctora en turisme USD i professora a l'Escola d'hoteleria i turisme de la Ma, i membre del Consell d'Administració de l'ATM.

AZOLAZA: El patrimoni cultural com a eina de dinamització transfronterera al País Basc. Xabier Kereaeta Etxe, tinent d'encapçal de la Diputació Foral de Guipúzcoa.

Nuria Camíns i els botànics, apotecaria i escriptora que durant els segles XVI i XVII posaren Núria en el món. Montserrat Molí i Frigola, la Universitat degli Studi di Roma "Tor Vergata", Real Academia de la Historia.

La Plataforma ciutadana El Ripollès estrena Antoni Llagostera i Fernández, periodista, historiador i exresident del Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès.

El Museu d'Història Medieval de la Cúria-Presó, a. XIV de Castelló d'Empúries i el Pintor Jordi Canet Avilés, director del Museu de la Cúria-Presó de Castelló d'Empúries.

10:30-10:45h Pausa

Beda que es més, Som Castanosa. Programa d'activitats d'estiu 2021. M. Carmen Badia Félix, presidenta, Núria M. Fàm-Barn i Tanja Strecker, membres de l'Associació Som Castanosa

Del Pirineu al mar. Farinors del Pallars Sobirà, Tàvan i la Jacetània. David Moro i Aguirre, historiador i arxiver, Centre d'Estudis Tossencs

Recursos forestals berguedans, una llarga història d'explotació. Rosa Serra i Rotés, historiadora i presidenta de l'Àmbit de Recerca del Berguedà

Escripturació de la llengua catalana en l'alta edat mitjana i l'importància de les contrades pirinenques. Jesús Albiro i Penacho, catedràtic de Paleogeografia, Codicologia i Diplomatika de la UAB, Tània Alax i Gimber, diplomada en Biblioteconomia i Documentació, investigadora al Seminari de Paleogeografia, Codicologia i Diplomatika de la UAB.

<https://www.viueralpirineus.cat/>

Art en viu i patrimoni, una aposta de present per al futur de les Valls d'Àneu. Ferran Rella i Forc, president del Consell Cultural de les Valls d'Àneu i Rut Martínez i Ribot, directora del Dansaireu.

15/10/2021

18es TROBADES CULTURALS PIRINENQUES

ACCIONS DINAMITZADORES AL PIRINEU

CAMPBELL, GENE LEE, JOURNALIST

卷之三

CULTURE

Cinc ponències andorranes a les Trobades Culturals Pirinenques

Tenen lloc aquest dissatge al municipi de Montauí a la Ribagorça aragonesa, coordinades per la SAC i el Centre d'Estudis Ribargorçans, amb altres organismes pirenencs.

• 8700 • 1999年1月期

¹ Dinamitzar el Pirineu, avui' d'Antoni Pol; 'Història d'un país, l'esqui i el Principat d'Andorra', de Daniel Areny; 'Museus encara...i més', de Jordi Pasques, 'La leï de conservació de medi natural, biodiversitat i paisatge del Principat d'Andorra', de Silvia Ferrer; i 'El turisme sostenible en zones de muntanya' d'Eva García són les cinc ponències andorranes que es presentaran aquest dissabte a les Trobades Culturals Pirinenques.

Al migdia es presentarà el llibre 'Aliances territorials pírenenques', de les 17es 'Trobades que es van realitzar a Andorra la Vella l'any passat en format telemàtic. La presentació a Andorra es durà a terme el 14 de desembre. Enguany la ciutat és a Montanui, a la Ribagorça aragonesa. La temàtica és molt àmplia per encabir -hi tota mena d'iniciatives del territori pírenenc, i hi afegeix la possibilitat de fer les ponències de forma presencial o únicament per escrit.

La benvinguda anirà a càrrec d'Esther Cereza i Quintana, alcaldessa de l'Ajuntament de Montanui i consellera de la Comarca de la Ribagorça, i la presentació de les Trobades anirà a càrrec de Carles Baixidí Perna, secretari general del Centre d'Estudis Ribagorçans, i Àngels Mach, presidenta de la Societat Andorrana de Ciències.

14/10/2021

15/10/2021

elMon

100

La UAB identifica el primer autor de literatura catalana

El sotsdiaca Ramon de Cabó va redactar el primer text en català l'any 1105.

Dos investigadors de la Universitat Autònoma de Barcelona han identificat el text llarg més antic que mai s'haig redactat en català. Aquest escript està titulat com el *Memorial de greuges de Guitard Isarn, senyor de Caboet* i el seu autor fou el sotsdiaca Ramon de Cabó l'any 1105. Aquest text es va redactar un segle abans que les *Hòmilies d'Oranien* ens es travessin fins ara com el més antic.

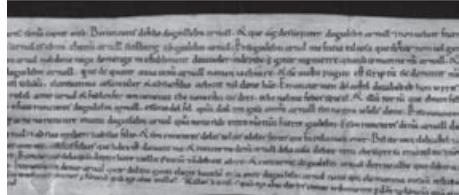
Els autors d'aquest descobriment han estat el catedràtic de Paleografia Jesús Alturo i la doctoranda Tània Alair. Ambdós investigadors expliquen a l'Agència Catalana de Notícies que el sotsdiaca Ramon era un eclesiàstic de Cabó, al costat d'Organyà, al servei dels senyors de Caboet. A més, exposen que "va néixer, es va educar i va desenvolupar la seva activitat com a escriví i escriptor al bisbat d'Urgell". A més, exposen que "ell va ser un dels que van començar a apostar per escrit texts solament en català, però és el primer de nom conegut. En aquest sentit, es mereix el títol de primer escriptor de la literatura catalana".

de l'escript i de la còpia fossin persones diferents. No obstant això, els investigadors asseguren que el sotsdià va dur a terme totes dues tasques en el cas del 'Memorial de greuges de Guitard Isam, senyor de Caboet, Alturo i Alax posen de manifest que **'l'autor del text "era, sens dubte, un home culte, bon cal·ligraf, no mediocre llatinitat i amb prou capacitat per escriure un text llarg tot ell en català'**, per a la qual cosa, calia capacitat i expertesa".

PALEOGRAFÍA

Descubren al autor del primer documento escrito todo en catalán en el s.XII

El documento fue redactado por un profesional de la escritura que han podido identificar como el subdiácono Ramon

El 'Memorial de greuges de Guitard Isarn, senyor de Caboet', escrito en 1105. (Biblioteca Nacional de Catalunya)

REDACCIÓN / AGENCIAS
10/10/2021 | 13:00 | Actualizado a 10/10/2021 | 13:36

El subdiácono Ramon de Cabó es el autor del *Memorial de greuges de Guitard Isarn, senyor de Caboet*, escrito en 1105 y considerado el primer documento extenso redactado íntegramente en catalán. Así lo ha determinado un análisis paleográfico y filológico de documentos del Archivo del Obispado de Urgell y de la Biblioteca de Catalunya.

Jesús Altur, catedrático de Paleografía, Codicología y Diplomática de la Universidad Autónoma de Barcelona (UAB), y la doctoranda Tània Alaitx, han sido los encargados de llevar a cabo esta nueva investigación, que ofrece una nueva aproximación a los primeros

Según los investigadores, que presentarán su descubrimiento mañana sábado en los 18º Encuentros Culturales Pirineos en Montanyà (Huesca), el principal resultado del estudio ha sido la identificación del autor del *Memorial de greuges de Guitard Isarn, senyor de Caboet*, el primer texto extenso escrito en catalán prácticamente en su totalidad y que se conserva en la Biblioteca de Catalunya.

Tras su estudio, han concluido que el documento fue redactado por un profesional de la escritura que han podido identificar como el subdiácono Ramon, un eclesiástico de Cabó, junto a Oreganyà (Leida), al servicio de los señores de Caboet. El documento, un pergamino sin fecha y anónimo, que mide 10 centímetros de alto y 52 de largo, se escribió en 1105, una fecha que hasta ahora no había sido firmemente constatada.

El contenido

En él, el señor de Caboet, Guitard Isarn, hace una relación de agravios, infracciones, faltas y ofensas que su vasallo Guillerm Arnall había cometido contra su persona, esposa y derechos.

"El subdiácono Ramon nació, se educó y desarrolló su actividad como escribano y escritor no solo en lengua latina, sino también en la propia del territorio. El fue uno de los que empezaron a escribir textos totalmente en catalán, por lo que merece el título de primer escritor conocido de la literatura catalana, en el sentido más amplio del término", destacan los investigadores.

De este escribano se conservan doce documentos originales y unas pocas copias que están en el Archivo del Obispado de Urgell -que guarda los documentos más antiguos de Catalunya- y en la Biblioteca de Catalunya.

"Era, sin duda, un hombre culto, buen calígrafo, no mediocre latínista y con suficiente capacidad para escribir un texto largo totalmente en catalán, para lo cual se requería una larga instrucción y un buen nivel cultural", según Altur y Alaitx.

Los investigadores han recordado que "los primeros textos escritos en catalán surgen en los Pirineos no por una menor romanización de estas comarcas, ni un menor nivel cultural, sino por un nivel cultural superior, como demuestra la presencia de personajes

El primer texto, las 'Homilias d'Organya'

Aparte de algunas palabras aisladas o frases breves que afloran en textos escritos básicamente en latín medieval, los primeros textos completamente escritos en catalán considerados literarios son dos traducciones del Liber Iudicium (Libro de los jueces), hallados en los archivos de la Abadía de Montserrat y de la Seu de Urgell, y las celesterrimtas "Homilias d'Organya".

En su estudio paleográfico, Altur y Alaitx han precisado nuevas fechaciones para los fragmentos que se conocen de estos documentos. Las homilias, una traducción catalana a partir de un homiliano en provenzal, confeccionado posiblemente en 1204, fueron descubiertas en la parroquia de Organya en 1905 por el historiador Joaquim Miré, que las consideró del siglo XIII.

Los investigadores de la UAB han llegado a la conclusión de que se escribieron en una fecha próxima a 1220. La traducción catalana del Liber Iudicium de Montserrat fue descubierta medio siglo después por el paleógrafo Ansari M. Mundó, que la dató alrededor del año 1190, pero Altur y Alaitx la consideran de los primeros decenios del siglo XIII.

La Mañana

15/10/2021

ECONOMIA

CANAL CAMP

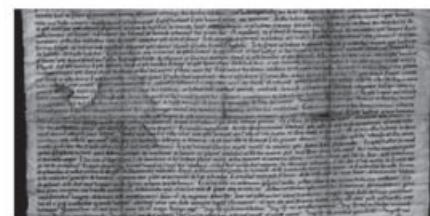
ALTRES

Inici | Cultura

Investigadors de la UAB identifiquen l'autor del text llarg més antic en català, que desbanca les 'Homilies d'Organya'

El 'Memorial de greuges de Guitard Isarn, senyor de Caboet' data del 1105 i el va escriure el sotodiácono Ramon de Cabó

per ACN — 95 lectures, 2021 en Cultura. Temps de lectura: 2 minuts read

Un escàndol / Mata del Memorial. El 'Memorial de greuges de Guitard Isarn, senyor de Caboet', considerat el primer text llarg escrit en català, en una imatge difosa el 16 d'octubre del 2015. Primera pàgina.

Aquest text utilitza cookies, tant pròpies com de tercers, per recopilar informació estatística sobre la navegació. Si continuïs navegant, considerem que acceptes els seu us. Per a més informació coneix la nostra

Política de cookies, tancar | Iniciar sessió | Més informació

El catedrático de Paleografía de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) Jesús Altur i la doctoranda Tània Alaitx han identificat l'autor i la data del fin de moment text llarg més antic escrit en català. Les dues presentaren aquest dissabte a les Trobades Culturals Pirineus a Montanui (Ribagorça), estableix que el sotodiácono Ramon de Cabó va escriure el 1105, més d'un segle abans que les 'Homilias d'Organya', el text titulat 'Memorial de greuges de Guitard Isarn, senyor de Caboet', un recull de les infraccions, faltes i ofenses que el vasall Guillerm Arnall havia cometido contra el mateix Isarn; la seva dona i els seus drets. El text, un pergamí de 10 centímetres d'alçada i 52 de llargada, es conserva a la Biblioteca de Catalunya.

Segons explicuen dies de la UAB, els documents medievals soien redactats per mestres escribans, però en ocasions l'autor i el de la còpia eren persones distinides. En el cas del 'Memorial', Altur i Alaitx demostren que ambdues funcions van ser exercides per una mateixa persona, un professional de l'escriptura que han pogut identificar com el sotodiácono Ramon, un eclesiàstic de Cabó, el costat d'Organya, al servei dels senyors de Caboet. El document es va escriure l'any 1105, una data que fins ara no havia estat fermament constatada.

"El sotodiácono Ramon va néixer, es va educar i va desenvolupar la seva activitat com a escriptori an un context -el del bisbat d'Urgell-, de bon nivell cultural, no sols en llengua latina, sinó també en la propia del territori. El va ser un dels que van començar a posar per escrit textos totalmente en català, però el primer de non conegut. En aquest sentit, té es més la titul de primer escriptor conegut de la literatura -en el sentit més ampli del terme- catalana", han destacat els investigadors.

D'aquest escriptor se'n conserven dotze documents originals i una poques còpies més. Aquests pergegnans es custodien a l'Arxiu del Bisbat d'Urgell -que custodia els documents més antics de Catalunya- i a la Biblioteca de Catalunya. "Era, sens dubte, un home culte, bon cal·ligraf, no mediocre latínista i tenia prou capacitat per escriure un text llarg tot ell en català, per a la qual cosa, i contràriament al que sovint s'ha afirmat, calia capacitat i experiència", han alegat.

Accions dinamitzadores al Pirineu

321

Un clergue de Cabó, a l'Alt Urgell, és l'autor del text més antic escrit en català

Dos medievalistes de la UAB estableixen que el 'Memorial de Greuges de Guitard Isarn' és el text més antic conservat i n'identifiquen l'autor, el primer escriptor conegut.

ACN

15-10-21 | 20158 | Actualitzat a les 20:16

Es capta en el 'Memorial de greuges de Guitard Isarn'. És que als desfonsos d'un edifici es va trobar un fragment d'un document medieval que es va datar entre els segles XI i XII. El seu autor era un clergue de Cabó, que havia fet una crònica de la seva comunitat. Els investigadors han identificat l'autor del text com a Ramon de Cabó, un sotsdiaca que va ser el primer escriptor conegut de la literatura catalana.

Vídeos del primer text escrit en català per el clergue de Cabó (Alt Urgell). / ARXIU

És el clergue Ramon de Cabó, al costat d'Organyà (Alt Urgell), qui ha convertit en el «primer escriptor català, el patriarca de les lletres catalanes», segons dos medievalistes de la UAB. El catedràtic de Paleografia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) Jesús Alturo i la doctoranda Tania Alaux han identificat l'autor i la data del final moment text llarg més antic escrit en català. L'estudi, que presentaran aquest dissabte a les Trobades Culturals Pirinenques a Montanui (Bibacorça), estableix que el sotsdiaca va escriure el 1105, més d'un segle abans que les 'Homilies d'Organyà', el text titulat 'Memorial de greuges de Guitard Isarn, senyor de Cabot', un recull de les infractions, faltes i ofenses que el vassall Guillem Arnall havia cometut contra el mateix Isarn, la seva dona i els seus drets. El text, un pergami de 20 centímetres d'alçada i 52 de llargada, es conserva a la Biblioteca de Catalunya.

Segons expliquen des de la UAB, els documents medievals solien ser redactats pel mestre escriptora, però en ocasions l'autor de l'escript i el de la còpia eren persones distintes. En el cas del 'Memorial', Alturo i Alaux demostren que ambdues funcions van ser executades per una mateixa persona, un professional de l'escriptura que han pogut identificar com el sotsdiaca Ramon, un eclesiàstic de Cabó, al costat d'Organyà, al servei dels senyors de Cabot. El document es va escriure l'any 1105, una data que fins ara no havia estat fermament constatada.

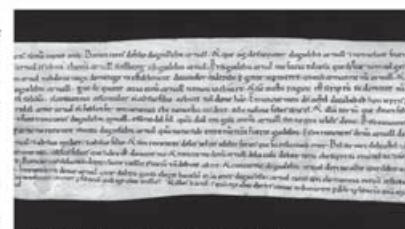
«El sotsdiaca Ramon va néixer en va educar i va desenvolupar la seva activitat com a escript i escriptor en un context -el del bisbat d'Urgell-, de bon nivell cultural, no sols en llengua llatina, sinó també en la propia del territori. Ell va ser un dels que van començar a posar per escrit història totalment en català, però el primer de tots conegut. En aquest sentit, té els merits i el títol de primer escriptor conegut de la literatura -en el sentit més ampli del terme catalana», han destacat els investigadors.

D'aquest escriptor se'n conserven doze documents originals i unes poques còpies més. Aquests pergamins es custodien a l'Arxiu del Bisbat d'Urgell -que custodia els documents més antics de Catalunya- i a la Biblioteca de Catalunya. «Tra, sens dubte, un home culte, bon calligraf, no mediocre llatinista i amb prou capacitat per escriure un text llarg tot ell en català, per a la qual cosa, i contràriament al que sovint s'ha afirmat, calia capacitat i expertesa», han afegit.

Ramon de Cabó, primer escriptor conegut de la literatura catalana

© Vídeos La Fornesa - Arxiu Institut de Cinema i Audiovisuals de Catalunya

Notícies

El memorial de greuges es conserva a la Biblioteca de Catalunya (Viquipèdia/Oriola)

Identificant el primer escriptor conegut en català: el sotsdiaca Ramon de Cabó

Investigadors de la UAB han reconegut l'escriptor del 'Memorial de greuges de Guitard Isarn, senyor de Cabot' el 1105, més d'un segle abans que les 'Homilies d'Organyà'

16/10/2021 - 16:16 | Actualitzat: 19/10/2021 - 01:30

El sotsdiaca Ramon de Cabó va escriure el 1105, més d'un segle abans que les 'Homilies d'Organyà', el text titulat 'Memorial de greuges de Guitard Isarn, senyor de

Ara ho sabem gràcies a la feina del catedràtic de Paleografia de la Universitat Autònoma de Barcelona Jesús Alturo i la doctoranda Tània Alaix, que han precisat la data i han posat nom a l'autor. Consideren que Ramon de Cabó "és mereix el títol de primer escriptor conegut de la literatura -en el sentit més ampli del terme- catalana". Aquest memorial de greuges és el primer document extens redactat íntegrament en català, més d'un segle abans que les "Hormilles d'Organyà", el text literari més antic en català.

El "Memorial de greuges de Guitard Isam, senyor de Cabot" és un pergami que fa 10 centímetres d'alçada per 52 de llargada i es conserva a la Biblioteca de Catalunya.

RELACIONAT
 Un pergami de l'Alt Urgell del 1150: un dels més antics sobre la batxada de falles

Qui era Ramon de Cabó

L'eclesiàstic era un professional de l'escriptura al servei dels senyors de Cabot. Es va educar al bisbat d'Urgell, dominava el català i el llatí i era de Cabó, un poble de l'Alt Urgell al costat d'Organyà.
 "Era un home culte, bon cal·ligraf, no mediocre latínia i amb prou capacitat per escriure un text llarg tot ell en català, per a la qual cosa, i contràriament al que sovint s'ha afirmat, calia capacitat i expertesa", afirman els investigadors.
 D'aquest escritivà se'n conserven dotze documents originals i unes poques còpies més. Els pergamins són a l'Arxiu del Bisbat d'Urgell, que custodia els documents més antics de Catalunya, i a la Biblioteca de Catalunya.
 Els investigadors han fet una anàlisi paleogràfica i filològica de documents de l'Arxiu del Bisbat d'Urgell i de la Biblioteca de Catalunya dels segles XI i XII.

VÍDEOS RELACIONATS

Ramon de Cabó, primer escriptor conegut de la literatura catalana

Com es va fer que les escoles catalanes tenien més de 3 tones de menjar cada curs

00:00:00:00

REIRENT >

00:01:32

Identifiquen l'autor del text més antic en català: Ramon de Cabó

El Nacional
 Foto: ACN
 Barcelona, Dissabte, 16 d'octubre de 2021, 08:58
 Actualitzat: Dissabte, 16 d'octubre de 2021, 09:00
 Temps de lectura: 2 minuts

El catedràtic de Paleografia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) **Jesús Alturo** i la doctoranda **Tània Alaix** han identificat l'autor i la data del fins al moment el text llarg més antic escrit en català.

L'estudi, que presentaran aquest dissabte a les Trobades Culturals Pirineus a Montanui (Ribagorça), estableix que el sotsdiaca **Ramon de Cabó** va escriure el **1105**, més d'un segle abans que les **"Hormilles d'Organyà"**, el text titulat "Memorial de greuges de Guitard Isam, senyor de Cabot", un recull de les infraccions, faltes i ofenses que el vassall Guillem Arnall havia cometès contra el mateix Isam, la seva dona i els seus drets. El text, un pergami de 10 centímetres d'alçada i 52 de llargada, es conserva a la Biblioteca de Catalunya.

Les hormilles, una traducció catalana a partir d'un homiliari en provençal, confeccionat possiblement l'any 1204, van ser descobertes a la parròquia d'Organyà l'any 1905 per l'historiador **Joaquim Miret i Sans**, que les va considerar del segle XII o XIII.

Qui va ser Ramon de Cabó?

Segons expliquen des de la UAB, els documents medievals solien ser redactats pel mateix escriptor, però en ocasions l'autor de l'escript i el de la còpia eren persones distintes. En el cas del "Memorial", Alturo i Alaix demostren que ambdues funcions van ser executades per una mateixa persona, un professional de l'escriptura que han pogut identificar com el sotsdiaca Ramon, un eclesiàstic de Cabó, al costat d'Organyà, al servei dels senyors de Cabot. El document es va escriure Fany 1105, una data que fins ara no havia estat fermament constatada.

"El sotsdiaca Ramon va néixer, es va educar i va desenvolupar la seva activitat com a escriptor i escriptor en un context -el del bisbat d'Urgell-, de bon nivell cultural, no sols en llengua llatina, sinó també en la propia del territori. Ell va ser un dels que van començar a posar per escrit textos totalment en català, però el primer de nom conegut. En aquest sentit, bé es mereix el títol de primer escriptor conegut de la literatura -en el sentit més ampli del terme- catalana", han destacat els investigadors.

D'aquest escrivà se'n conserven dotze documents originals i unes poques còpies més. Aquests pergamins es custodien a l'**Arxiu del Bisbat d'Urgell** -que custodia els documents més antics de Catalunya- i a la Biblioteca de Catalunya. "Era, sens dubte, un home culte, bon cal·ligraf, no mediocre latínia i amb prou capacitat per escriure un text llarg tot ell en català, per a la qual cosa, i contràriament al que sovint s'ha afirmat, calia capacitat i expertesa", han afegit. I és que algunes tesis afirmen que les primeres paraules escrites en català apareixen per ignorància dels escriptors, que no dominaven prou bé el llatí, o perquè en certs territoris, com és el cas dels Pirineus, la romanització era menor.

Imatge principal: vista del manuscrit "Memorial de greuges de Guitard Isam, senyor de Cabot", identificat el primer text llarg escrit en català / Foto: ACN

16/10/2021

17/10/2021

Redacció. · Poligrafa

16-10-21 | 00:12

El Pirineu celebra aquest dissabte la 18a edició de les Trobades Culturals Pirinenques amb un programa de xerrades sobre el territori. La cita se celebra aquest any a Montanui, a la Ribagorça. Les Trobades les organitzen el Centre d'Estudis Ribagorçans i la Societat Andorrana de Ciències, el Centre d'estudis Aranesis, l'Institut d'Estudis Comarcals de l'Alt Urgell, l'Àrea de Recuperació del Berguedà, el Grup de Recerca de Cerdanya, l'Institut d'Estudis Cerdans, l'Associació per la Protecció del Patrimoni i la Memòria Històrica de la Vall del Querol, el Centre d'estudis Comarcals del Ripollès, el Casal del Conflent, Amics de Besalú i el seu Comrat, el Centre Cultural Català del Vallespir i Terra dels Àvols del Roselló.

TEMES · [Historia](#)

Més de trenta ponències sobre el futur del Pirineu

• [SEGUÍ](#)• [IMAGENES](#)

Actualització: 17/10/2021 a les 08:47

A Montanui, durant diverses de joves

Participants en les XVIII Trobades Culturals Pirinenques.

Crèdit: Regió7. L'imatge es mostra com està arribada fins al nostre servei d'imatges sense autorització expressa.© Regió7. Imatge: Regió7. L'imatge es mostra com està arribada fins al nostre servei d'imatges sense autorització expressa.

17/10/2021

Més de trenta ponències van abordar ahir el futur del Pirineu. Les van pronunciar professionals de diferents sectors, procedents dels diversos territoris de muntanya de parta catalana des del Pirineu català fins a Andorra i el sud de França. Es van emmarcar en la divuitena edició de les Trobades Culturals Pirinenques, que aquest any es van celebrar a Montanui, a la Ribagorça aragonesa.

Les conferències van tractar des del desenvolupament del turisme sostenible fins a la preservació del patrimoni cultural de les comarques de muntanya, passant pel projecte de la candidatura Barcelona-Pirineus als Jocs d'hivern del 2030, pendent d'una consulta a finals de l'any que ve.

La Societat Andorrana de Ciències coordinava les trobades, que aquest any es van reuniir després de persones. Entre els ponents hi va haver representants d'entitats filidatanes com el Consell Cultural de les Valls d'Aneto i de l'organització del festival Danslaneu. També hi van participar organismes amb representació filidatana, com la Comunitat de Treball dels Pirineus.

[Torna a l'última](#)

SEGRE.com

Participants en les XVIII Trobades Culturals Pirinenques.

© Participants en les XVIII Trobades Culturals Pirinenques.

Participants en les XVIII Trobades Culturals Pirinenques.

© Participants en les XVIII Trobades Culturals Pirinenques.

Més de trenta ponències van abordar ahir el futur del Pirineu. Les van pronunciar professionals de diferents sectors, procedents dels diversos territoris de muntanya de parta catalana des del Pirineu català fins a Andorra i el sud de França. Es van emmarcar en la divuitena edició de les Trobades Culturals Pirinenques, que aquest any es van celebrar a Montanui, a la Ribagorça aragonesa.

Les conferències van tractar des del desenvolupament del turisme sostenible fins a la preservació del patrimoni cultural de les comarques de muntanya, passant pel projecte de la candidatura Barcelona-Pirineus als Jocs d'hivern del 2030, pendent d'una consulta a finals de l'any que ve.

La Societat Andorrana de Ciències coordinava les trobades, que aquest any es van reuniir després de persones. Entre els ponents hi va haver representants d'entitats filidatanes com el Consell Cultural de les Valls d'Aneto i de l'organització del festival Danslaneu. També hi van participar organismes amb representació filidatana, com la Comunitat de Treball dels Pirineus.

TEMES RELACIONATS:

MONTANUI

Montanuy acull la 18a edició de les Trobades Culturals Pirinenques

Van abordar temes com la llengua, la memòria o la dinamització territorial

per Nuria Castells — 17 octubre, 2021 en Culture Temps de lectura: 1 min read

FOTO: Nuria Castells / Una de les ponències celebrades a les Trobades

Montanuy va acollir aquest dissabte la seva 18a edició de les Trobades Culturals Pirinenques, que van aplegar un bon grapat de ponents i públic en la sala de plens municipal que es va quedar petita. Organitzades pel Centre d'Estudis Ribagorçans amb el suport d'altres institucions culturals i locals del territori català, aragonès i andorrà, les Trobades van abordar temes relacionats amb la llengua, la literatura, el paisatge, la dinamització territorial, les fonts de recursos, la memòria oral i escrita, i les iniciatives museístiques, econòmiques i socials, entre altres, que van ser qüestió de debat i, algunes de les quals forenarien part del llibre de les Trobades d'aquest any. En el programa van participar ponents de diverses institucions catalanes pirinenques, aragoneses i andorranes, que van parlar de les diverses situacions que a cada territori viu la cultura, el medi ambient, l'art, el patrimoni, l'economia i els nous reptes del futur i la seva relació amb accions dinamitzadores al Pirineu. A més de les ponències i el llibre anual que en sortirà, l'organització va celebrar també la presentació del nou número de la revista Ripauca al museu etnogràfic de Castanyera, i per avui diumenge, les Trobades Culturalen tenen prevista una excursió a Castanyera a Bonansa amb diverses activitats.

Montanuy acull la 18a edició de les Trobades Culturals Pirinenques

Van abordar temes com la llengua, la memòria o la dinamització territorial

Les Trobades Culturals d'Montanuy estan dedicades a les accions dinamitzadores al Pirineu, i els debats sorgits a les ponències s'inclouen al llibre.

Montanuy

NURIA CASTELLS

Montanuy va acollir aquest dissabte la seva 18a edició de les Trobades Culturals Pirinenques, que van aplegar un bon grapat de ponents i públic en la sala de plens municipal que es va quedar petita.

Congostades pel Centre d'Estudis Ribagorçans arriben al seu punt

Finalment, les Trobades Culturalen han arribat a la seva 18a edició, i a Montanuy, les Trobades. Van abordar temes relacionats amb la llengua, la literatura, el paisatge, la dinamització territorial, les fonts de recursos, la memòria oral i escrita, i les iniciatives museístiques, econòmiques i socials, entre altres, que van ser qüestió de debat i, algunes de les quals forenarien part del llibre de les Trobades d'aquest any. En el programa van participar ponents de diverses institucions catalanes pirinenques, aragoneses i andorranes, que van parlar de les diverses situacions que a cada territori viu la cultura, el medi ambient, l'art, el patrimoni, l'economia i els nous reptes del futur i la seva relació amb accions dinamitzadores al Pirineu. A més de les ponències i el llibre anual que en sortirà, l'organització va celebrar també la presentació del nou número de la revista Ripauca al museu etnogràfic de Castanyera, i per avui diumenge, les Trobades Culturalen tenen prevista una excursió a Castanyera a Bonansa amb diverses activitats.

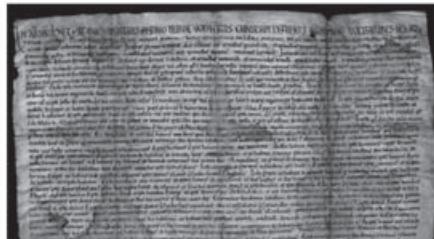

FOTO: Nuria Castells / Una de les ponències celebrades a les Trobades

Trobades d'edició anual. En el programa van participar ponentes de diverses institucions catalanes pirinenques, aragoneses i andorranes, que van aplegar un bon grapat de ponents i públic en la sala de plens municipal que es va quedar petita. Les Trobades Culturalen han arribat a la seva 18a edició, i a Montanuy, les Trobades. Van abordar temes relacionats amb la llengua, la literatura, el paisatge, la dinamització territorial, les fonts de recursos, la memòria oral i escrita, i les iniciatives museístiques, econòmiques i socials, entre altres, que van ser qüestió de debat i, algunes de les quals forenarien part del llibre de les Trobades d'aquest any. En el programa van participar ponents de diverses institucions catalanes pirinenques, aragoneses i andorranes, que van parlar de les diverses situacions que a cada territori viu la cultura, el medi ambient, l'art, el patrimoni, l'economia i els nous reptes del futur i la seva relació amb accions dinamitzadores al Pirineu. A més de les ponències i el llibre anual que en sortirà, l'organització va celebrar també la presentació del nou número de la revista Ripauca al museu etnogràfic de Castanyera, i per avui diumenge, les Trobades Culturalen tenen prevista una excursió a Castanyera a Bonansa amb diverses activitats.

S'identifica l'autor dels "Greuges de Guitart Isarn" i es data el Liber Iudicium

PER: REDACCIÓ / EL 18/10/21 18:45 / A: CULTURA I OCI

Fragment del Liber Iudicium. Foto: Bisbat d'Urgell.

El catedràtic en Paleografia, Codicologia i Diplomàtica, Jesús Alturo, ha identificat l'autor material del "Memorial de Greuges de Guitart Isarn, senyor de Caboet"

El pergamí, conservat a l'arxiu de la Biblioteca de Catalunya, està escrit en català quasi en la seva totalitat i es considera el primer document jurídic escrit en aquesta llengua que es coneix, i fins ara era d'autor i data desconeguda. Aquesta autoria fou donada a conèixer a les 18enes Trobades Culturals Pirinenques, que es van celebrar a Montanui, a la Ribagorça, organitzades per la Societat Andorrana de Ciències, els autors van presentar les conclusions d'un exhaustiu estudi que han dut a terme en els darrers temps.

Gràcies als investigadors de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) araben que el document data de l'any 1105, i fou escrit pel sotsdiaca

Ramón de Cabó, un home culte i molt bon calligraf, educat i actiu com a escrivà i escriptor en un context, el del Bisbat d'Urgell, de bon nivell cultural. El clergue de Cabó va recollir en el pergamí totes les infraccions, faltes i ofenses que Guillem Artall, vassall de Guitart Isarn, havia cometès contra el seu senyor, la seva esposa i els seus drets. Ramón de Cabó és el primer nom conegut d'aquells que van començar a posar per escrit textos en català.

En aquest estudi aprofundit de les fonts paleogràfiques, han aconseguit també afinar en les dàtacions d'altres pergamins, en aquest cas la traducció del Liber Iudicium (Llibre dels Jutges) que hi ha a l'Arxiu Capitular d'Urgell, que va ser descoberta l'any 2.000 i que seria de l'any 1.200, 50 anys més tard del que s'havia calculat anteriorment. També per des Homilies d'Organyà es disposa d'un nou ajust en el temps de la seva escriptura que es situa l'any 1.220.

Ara.cat Núvol Qui va ser el primer escriptor en llengua catalana?

Identifiquen l'autor del Memorial de greuges de Guitard Isarn, senyor de Caboet: El sotsdiaca Ramon, el primer escriptor d'un text escrit íntegrament en llengua catalana

Núvol

18/10/2021

Una recerca realitzada per dos investigadors de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), el Prof. Jesús Alturo, catedràtic de Paleografia, Codicologia i Diplomàtica, i la doctorana Tània Alaux ofereix una nova aproximació als primers documents escrits íntegrament en llengua catalana, que se situen en el segle XI i inicis del XIII. Una època, el del final de l'Alta Edat Mitjana, dominada culturalment per l'estament eclesiàstic, on el latí s'aprenia a les escoles, però no ja al si de la família.

El principal resultat de l'estudi, que van presentar el 16 d'octubre en les 18enes Trobades Culturals Pirinenques a Montanui (Ribagorça), ha estat la identificació de l'autor del Memorial de greuges de Guitard Isarn, senyor de Caboet, el primer text llarg escrit en català pràcticament en la seva totalitat i que es conserva a la Biblioteca de Catalunya. El document, que potser va passar redactat en moltes escriptures, però en ocasions l'autor de l'escript i el de la copia en persones distintes. En el cas del Memorial, Alturo i Alaux demostren que ambdues funcions foren exercides per una mateixa persona: un professional de l'escriptura que han pogut identificar com el sotsdiaca Ramon, un eclesiàstic de Cabó, al costat d'Organyà, al servei dels senyors de Caboet. El document es va escriure l'any 1105, una data que fins ara no havia estat fermament constatada.

El sotsdiaca Ramon, autor del Memorial de Greuges de Guitard Isarn, posa per escrit el testament sacramental de Guillem Gaiard de Caboet el 8 de juny de 1106. La Seu d'Urgell, Arxiu de la Catedral d'Urgell. Fons de Caboet-Castelló, perg. 2bis. © Arxiu del Bisbat d'Urgell.

Jesús Alaux i Tania Alaux han pogut assignar autoria al text més antic escrit en llengua catalana. Memorial de preus de Guillard Isam, senyor de Cabestany.

Barcelona, Biblioteca de Catalunya, reg. 1910, reg. 384.

© Biblioteca de Catalunya.

Noves dades sobre els primers textos escrits completament en català

Deixant de banda alguns mots allits o algunes breus frases que afloren en textos escrits bàsicament en llatí medieval, els primers textos completament escrits en català considerats literaris, en sentit ample, són dues traduccions del *Liber iudicium* (*Llibre dels jutges*), trobades als anxius de l'Abadia de Montserrat i de la Seu d'Urgell, i les celeberrimes *Homilies d'Organya*. En el seu estudi, Alturo i Alaux han precisat noves dades sobre els fragments que es coneixen d'aquests documents, en base a detingudes analisis paleogràfiques.

Les homilies, una traducció catalana a partir d'un homiliari en provençal, confeccionat possiblement l'any 1204, van ser descobertes a la parroquia d'Organya l'any 1905 per l'historiador Joaquim Miret i Sans, que les va considerar del segle XII-XIII. Els investigadors de la UAB han considerat la seva realització a data propera a l'any 1220.

La traducció catalana del *Liber iudicium* de Montserrat va ser descoberta més tard, el segle després de les homilies pel paleògraf Ansicri M. Mundó, qui la va datar al voltant de l'any 1190. Alturo i Alaux li consideren dels primers decennis del segle XIII. Per contra, avançen la data de la còpia de la Seu d'Urgell. Aquest fragment de còdex va ser trobat l'any 2000 pels eruditos eclesiàstics Benjamí Marquès i Cebrià Barata, els quals el van datar de cap al 1150. El tandem d'investigadors Alturo-Alaux li fan darrers decennis del segle XI o dels primerissims anys de la dotzena centúria.

Un home culte i de bona cal·ligrafia

El Memorial de preus de Guillard Isam és un pergami indatat i anònim, que fa 10 centímetres d'alçada i 52 de llargada. En ell, el senyor de Cabestany, Guillard Isam, fa relació de totes les infraccions, faltes i ofenses que el seu vassall Guillem Arnall havia cometès contra la seva persona, esposa i drets. El seu autor, va ser, en paraules dels investigadors de la UAB, un home culte i molt bon calligrat.

“El sotsdiaç Ramon va néixer, es va educar i va desenvolupar la seva activitat com a escriptor i escriptor en un context —el del bisbat d'Urgell—, de bon nivell cultural, no sois en llengua llatina, sinó també en la pròpia del territori. Ell va ser un dels que van començar a posar per escrit textos totalment en català, però el primer de nom conegué. En aquest sentit, bé es mereix el títol de primer escriptor coneugut de la literatura —en el sentit més ampli del terme— catalana”, destaquen els investigadors.

D'aquest escript, se'n conserven dotze documents originals i unes poques còpies més. Aquests pergamins es custodien a l'Arxiu del Bisbat d'Urgell —que custodia els documents més antics de Catalunya— i a la Biblioteca de Catalunya. “Era, sens dubte, un home culte, bon calligrat, no mediocre llatinitat i amb prou capacitat per a escriure un text llarg tot ell en català, per a la qual cosa, contràriament al que sovint s'ha afirmat, calia capacitat i expertesa. Era necessària una llarga instrucció i un bon nivell cultural”, expliquen Alturo i Alaux, “perquè els primers textos escrits en català sorgeixen als Pirineus no per una menor romanització d'aquestes contrades, ni un menor nivell cultural sinó, justament, per un nivell cultural superior, com demostra la presència de personatges com el bisbe Feliu d'Urgell o el canonge i jurista Ermengol Bernat, o la notable riquesa de la biblioteca de la catedral, coneuguda, però no conservada”.

Alturo i Alaux han tornat a demostrar que els escriptors dels documents i els amanuenses dels còdexs eren molt sovint la mateixa persona i, sovint, personatges d'alta cultura. I, aplicant al seu estudi una metodologia pròpia basada en l'anàlisi dels idiosímsons gràfics, és a dir, dels mínims detalls que personalitzen una escriptura, han assolt nous i positius resultats.

“Confiem d'anar aplicant aquesta metodologia basada en l'anàlisi paleogràfica i filològica a la resta de diòcesis catalanes amb semblant resultat; potser ens trobarem que també ens ofereixen una visió diferent de la que hem tingut fins ara, tal com hem vist en un altre recent estudi sobre la diòcesi d'Osuna en època carolingia”, conclouen.

10/11/2021

INSTITUT RAMON MUNTANER
Poderà ser prestat o cessat. Compra d'elements de Pòrta l'Institut

[Inici](#) [Institut Ramon Muntaner](#) [Projetcs](#) [Centres d'estudis](#) [Notícies](#)

[SUBSCRIVIU-VOS al newsletter!](#) [Cerca](#)

Disponibles els enregistraments de les 18es Trobades Culturals Pirinenques 10/11/2021

La Societat Andorrana de Ciències convida a recuperar les ponències i comunicacions de les 18es Trobades Culturals Pirinenques celebrades el passat 16 d'octubre a Montanui.

El Centre d'Estudis Ribagorçans va acollir les trobades què, una vegada més, la coordinació va anar a càrrec de la Societat Andorrana de Ciències.

Aquesta edició es va dedicar a les accions dinamitzadores al Pirineu i, en aquest context, les comunicacions feien referència a les accions dinamitzadores, com ara les eines i els projectes de dinamització transfrontalera.

L'enregistrament de la jornada està repartit en quatre blocs o vídeos que es poden consultar a través del canal de YouTube de la SAC.

- Primera part: <https://youtu.be/0yJYzjYPIQ0>
- Segona part: <https://youtu.be/eKwASszSMOo>
- Tercera part: <https://youtu.be/yMTv-55DxZU>
- Quarta part: <https://youtu.be/vF-C052gAO6o>

Podeu estar al dia de les properes activitats de la SAC al seu portal web: <http://www.sac.ad/>

Imatge: Fotografia de grup a Montanui, 16 d'octubre de 2021, durant les 18es Trobades Culturals Pirinenques. Font: Fons RMA.